

Stilistikk 4

En setning

En ytring

En setning

- En setning er en abstrakt språkenhet som er dominert av verbalet (Karlík: predikát)
- Forskjellen mellom ord som bare følger etter hverandre, og en **setning**, ligger i at en setning har et verbal.

- Det er verbet som styrer vesentlig **ALLE** syntaktiske forhold i en setning.
- En setning i norsk kjennetegnes ved at den har et **finitt verb** (VF)
- Mange setninger har mer enn ett finitt verb. De fleste norske setninger har minst ett annet setningsledd i tillegg til det finite verbet. Dette leddet kaller vi subjekt.

- **En ytring** – del av teksten som står mellom to store skilletegn
- (store skilletegn: punktum, utropstegn og spørsmålstegn)
- En ytring – er en setning sagt/skrevet i en konkret kommunikasjonssituasjon (Karlík)

En ytring

- Ytringen kan ha ulik formell oppbygning. Hvis den inneholder finitt verbal og subjekt, kaller vi den en hovedsetning.
- Ytringer som ikke oppfyller kravene til en setning, kaller vi **setningsfragmenter**. (Per! Ja! Kommer straks!)

Setningsfragmenter

- - ytringer som ikke oppfyller kravene til en setning. De kan deles i to hovedtyper:
- a/ setningsemner (noe er strøket)
 - kommer snart!
- b/ setningsekvivalenter: Hysj! Pokker!

Setningsfragmenter

- tekst på skilt (Adgang forbudt. Stengt)
- titler på bøker
- emotiv funksjon
- imitativ funksjon (snakkebobler i tegneserier)
- pragmatiske fraser (gratulerer)

- Ikke i en setning, men i en ytring er vi i stand til å identifisere objektene og formålet med setningen.
- Hovedsetninger kan skilles i flere flere typer. Vi regner vanligvis med tre eller fire **hovedtyper**.

Hovedsetningens typer

- I. Fortellende hovedsetninger
- II. Spørrende hovedsetninger
 - A. med spørreord (leddspørsmål): Hva sa du?
 - B. uten spørreord (setningsspørsmål) Blir du med?
- III. Bydesetninger: Fortell...

talehandling , språkhandling

- Noen talehandlingene kan uttrykkes direkte ved et eget verb, som i:
- Jeg døper deg hermed Karoline.

talehandling

- I andre tilfeller er det setningsformen som henviser til talehandlingen:
 - i. Å FORTELLE
 - ii. Å SPØRRE
 - iii. Å PÅBY

råd om klare setninger

- skriv subjektet tidlig i setningen helst innenfor de første 5-6 ordene
- ha kort avstand mellom subjekt og verbal
- skriv gammel og kjent informasjon før ny
- bruk få leddsetninger og plasser dem helst på slutten av helsetningen

- Det som derimot IKKE skal være med i den vitenskapelige oppgaven, er:
- subjektivt vurderende framstillingsformer uten dokumentasjon og argumentasjon, for eksemper "jeg tror/mener/antar/påstår", uten fordi...
- holdningsord uten faglig dokumentasjon "glimrende, perfekt, god"
- modalitetsord som f.eks. "selvsagt, jo, da"
- ulike begreper og ord for samme innhold

METAKOMMUNIKASJON

- å gi språklige signaler om status, formål, relasjoner i teksten:
- Introduser og pek ut hva som er i fokus
- Si hvordan du bruker kilder, teorier, metoder
- Si om det er kildene eller du som snakker
- Lag overganger
- Vis fram og tilbake
- Knytt sammen avsnitt
- Vis/signaliser når du skifter tema
- Marker nivå, betydning og rekkefølge av elementer